

แบบฟอร์มการส่งผลงานนวัตกรรมเข้าประกวด

ในวันที่ ๑๖ - ๑๗ สิงหาคม ๒๕๕๔

ณ ห้องประชุมบุญสิทธิ์ เลขาฯ ชั้น ๓ อาคารผู้ป่วยนอกและอุบัติเหตุฉุกเฉิน

1. ชื่อผู้นำเสนอ   นาง สมสกันธ์ ศิริमानนท์

ตำแหน่ง พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ   สถานที่ปฏิบัติงาน กลุ่มงานเวชกรรมสังคม

อำเภอ เมือง จังหวัด ยะลา โทรศัพท์ ๐๗-๓๒๔๔-๗๑๑ ต่อ ๒๑๑,๒๒๑

มือถือ ๐๘-๙๗๓๘-๘๐๖๗

E-mail somsiri_38@hotmail.co.th   มือถือ ๐๘-๙๗๓๘-๘๐๖๗

2. ชื่อผลงานวิจัย

การพัฒนาความรู้โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) ในการเฝ้าระวังป้องกัน

ควบคุมโรคเบาหวานความดันโลหิตสูงของประชาชน ตำบลท่าสาป อำเภอเมือง จังหวัดยะลา

3. ประเภทของผลงาน (เลือกตอบเพียง ๑ ผลงาน)

งานวิจัย (Research)

✓ นวัตกรรม

4. โสตทัศนูปกรณ์ที่มีให้คือ Computer และ LCD projector ถ้าท่านต้องการเพิ่มเติมโปรดระบุ

อุปกรณ์ที่ใช้นำเสนอ คือ Poster ขนาด ๙๐ x ๑.๒๐ ซม.

5. ท่านเคยส่งผลงานนี้ในเวทีใดบ้าง   ไม่เคย

✓ เคย   ระบุ งานมหกรรมวิชาการสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดยะลา ปี ๒๕๕๔

ระหว่างวันที่ ๑๖ - ๑๗ กรกฎาคม ๒๕๕๔

6. ผลงานของท่านได้รางวัล   รางวัลรองชนะเลิศอันดับ ๑

(ลงนาม).....ผู้นำเสนอ

(นางสมสกันธ์ ศิริमानนท์)

พยาบาลวิชาชีพชำนาญการ

วันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๔

การพัฒนาความรู้โดยใช้กระบวนการมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA)

ในการเฝ้าระวังป้องกันควบคุมโรคเบาหวานความดันโลหิตสูงของประชาชน

ตำบลท่าสาป อำเภอเมือง จังหวัดยะลา

สมสกันธ์ ศิริमानนท์

กลุ่มงานเวชกรรมสังคม
๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๔

นำเสนอผลการดำเนินงานตาม

“โครงการสนองน้ำพระราชหฤทัยในหลวง ทรงห่วงใยสุขภาพประชาชนฯ”

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากสภาพปัญหาในพื้นที่ พบว่า ความเสี่ยงต่อการเป็นโรคความดันโลหิตสูง เบาหวาน จากการสำรวจ โดยวิธีสุ่มสุ่ม พบว่าชุมชนมีปัญหาสุขภาพในเรื่องเบาหวาน/ความดันโลหิตสูง โดยพบกลุ่มป่วยเป็นความดันโลหิตสูงในหมู่ที่ ๕ จำนวน ๒๑ ราย ในหมู่ที่ ๖ จำนวน ๒๗ รายและป่วยด้วยโรคเบาหวานในหมู่ที่ ๕ จำนวน ๑๓ ราย หมู่ที่ ๖ จำนวน ๑๒ ราย (กลุ่มป่วยอยู่ในช่วงอายุ ๕๕ - ๗๘ ปี) สอดคล้องกับผลการทำประชาคมที่พบว่ากลุ่มเสี่ยงด้วยโรคความดันโลหิตสูงและเบาหวานเพิ่มมากขึ้น การขาดการออกกำลังกาย

ตัวแทนประชากรมีความเห็นว่าชุมชนขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ สถานที่ในการออกกำลังกายพบว่าในชุมชนหมู่ที่ ๕ และ ๖ ประชาชนขาดการออกกำลังกาย เนื่องจากไม่มีสถานที่ในการออกกำลังกาย และขาดกิจกรรมการออกกำลังกายร่วมกันของคนในชุมชน การบริโภคอาหาร ตัวแทนประชากรในชุมชนให้ข้อคิดเห็นว่า กลุ่มเสี่ยงและกลุ่มผู้สูงอายุมีการบริโภคอาหารที่ไม่ได้สัดส่วนเน้นการบริโภคอาหารมัน เค็ม หวาน บริโภคผักผลไม้ที่มีกากใยน้อยมากในแต่ละมื้ออาหาร พฤติกรรมการบริโภคอาหาร เช่น จำนวนมื้ออาหาร พบว่าคนในชุมชนรับประทานอาหารครบทุกมื้ออาหารแต่ต่างกันว่าเวลาในการรับประทานอาหารไม่เล็งเห็นความสำคัญของการรับประทานอาหารตรงเวลา ซึ่งสอดคล้องกับผลการสังเกตการณ์จัดทำเวทีประชาคม พบว่า ความต้องการของชุมชน คือ ต้องการความรู้เรื่องการดูแลอาหารที่ถูกต้องของคนในชุมชน โดยให้ชุมชนมีโอกาสเรียนรู้และแลกเปลี่ยนความคิดเห็นในการจัดการด้านอาหารของคนในชุมชนร่วมกัน และส่งเสริมด้านอาหารให้กับกลุ่มผู้สูงอายุและสอดคล้องจากการทำประชาคมหมู่บ้านที่พบว่า พฤติกรรมบริโภคอาหารที่ไม่ได้สัดส่วน

โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลท่าสาป ซึ่งมีบทบาทหน้าที่ในการส่งเสริม ป้องกันโรคและการจัดบริการทางการแพทย์และสาธารณสุขซึ่งเป็นหน่วยบริการด่านแรกของชุมชนในการจัดบริการแบบองค์รวม และการเข้าถึงระบบบริการสาธารณสุข โดยอาศัยการมีส่วนร่วมของชุมชนในการส่งเสริมสุขภาพ (Community Participation Model of Health Promotion) ซึ่งเป็นการส่งเสริมสุขภาพโดยการนำกระบวนการ กิจกรรม และแนวทาง สำหรับการดำเนินงาน เกี่ยวกับสุขภาพ เพื่อส่งเสริม และเกื้อหนุนให้บุคคล ได้พัฒนาศักยภาพของตนเอง ครอบครัว และชุมชนในทุกด้าน แบบองค์รวมอย่างเป็นระบบ รวมทั้งมีการดูแลสุขภาพชุมชนแบบผสมผสานอย่างเป็นระบบ และได้มาตรฐาน เพื่อให้ประชาชนได้มีโอกาสเข้าถึงการบริการอย่างหลากหลาย สะท้อนถึงการมีส่วนร่วมของชุมชนในการจัดระบบบริการที่มีคุณภาพร่วมกันโดยชุมชน เพื่อชุมชนอย่างต่อเนื่องและยั่งยืนต่อไป

2.วัตถุประสงค์การดำเนินงาน

เพื่อพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชนต้นแบบ ที่สามารถจัดการตนเอง ในการลดปัญหาโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูง และดูแลประชาชนในพื้นที่ได้ โดยมีโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบลเป็นแม่ข่ายหรือแกนนำในการพัฒนาหมู่บ้าน/ชุมชนตามเกณฑ์ที่กำหนด

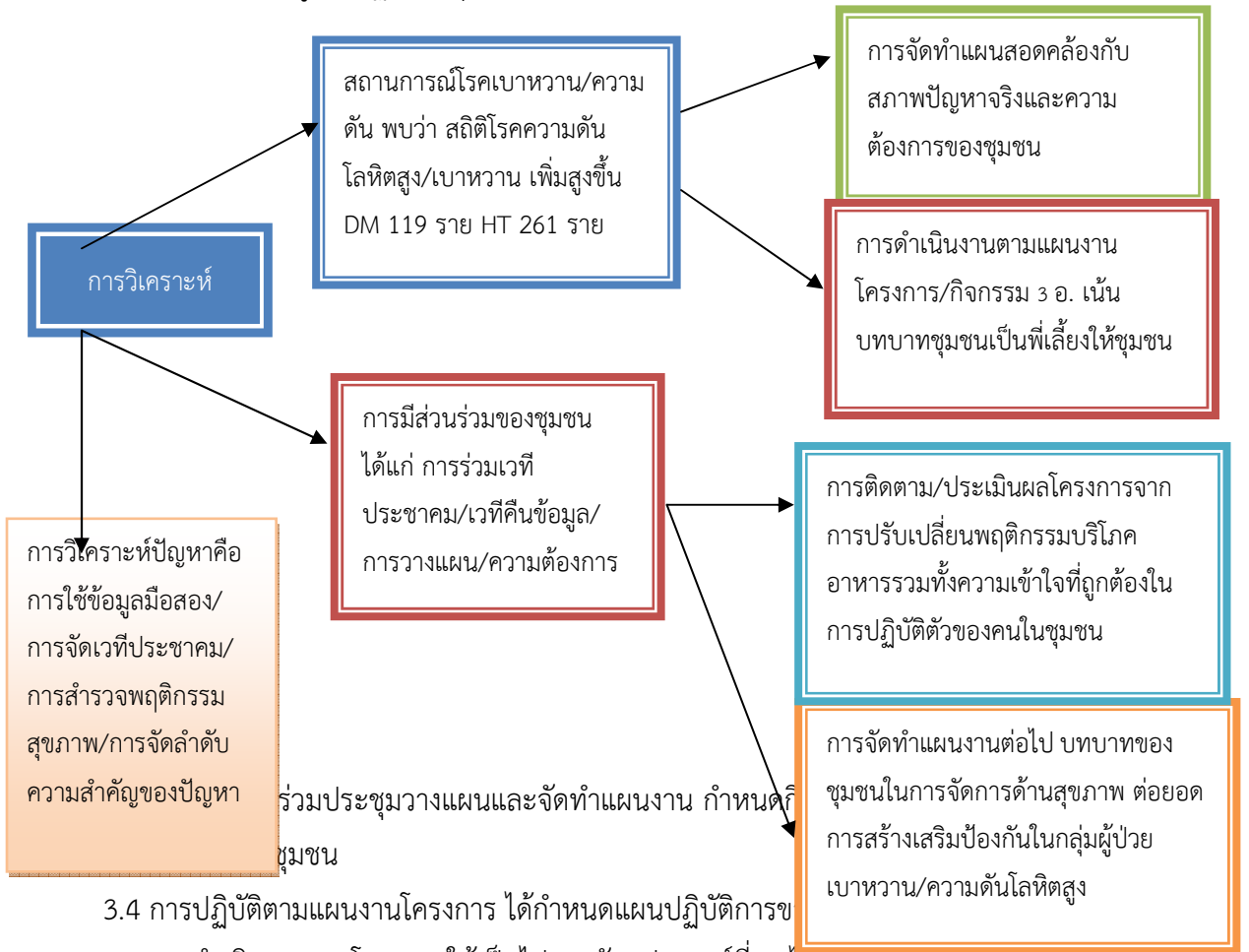
3.กระบวนการดำเนินงาน

3.1 แต่งตั้งคณะทำงานในการดำเนินการร่วมกันหรือและชี้แจงวัตถุประสงค์โครงการแก่คณะทำงาน

3.2 การวิเคราะห์ปัญหาชุมชน **“รูปแบบการมีส่วนร่วมของชุมชน ในการส่งเสริมสุขภาพ”** ประกอบด้วย

- การสะท้อนปัญหาสาธารณสุขเกี่ยวกับโรคเบาหวานและความดันโลหิตสูงแก่ชุมชน
- การจัดเวทีคืนข้อมูลกลับสู่ชุมชนโดยคณะทำงานร่วมกับองค์กรชุมชนและประชาชนในพื้นที่
- ชุมชนร่วมกันเสนอแนวทางในการจัดทำโครงการที่สอดคล้องกับความต้องการและสภาพปัญหา
- ร่วมกันถอดบทเรียนสู่การปฏิบัติโดยให้ชุมชนมีบทบาทที่เลี้ยงที่ประกอบด้วยแกนนำชุมชน

อาสาสมัครสาธารณสุขและตัวแทนผู้ป่วยเบาหวานร่วมกันสร้างเครือข่ายในชุมชนในการวิเคราะห์ปัญหาและร่วมกันวางแผนสู่การปฏิบัติในชุมชน

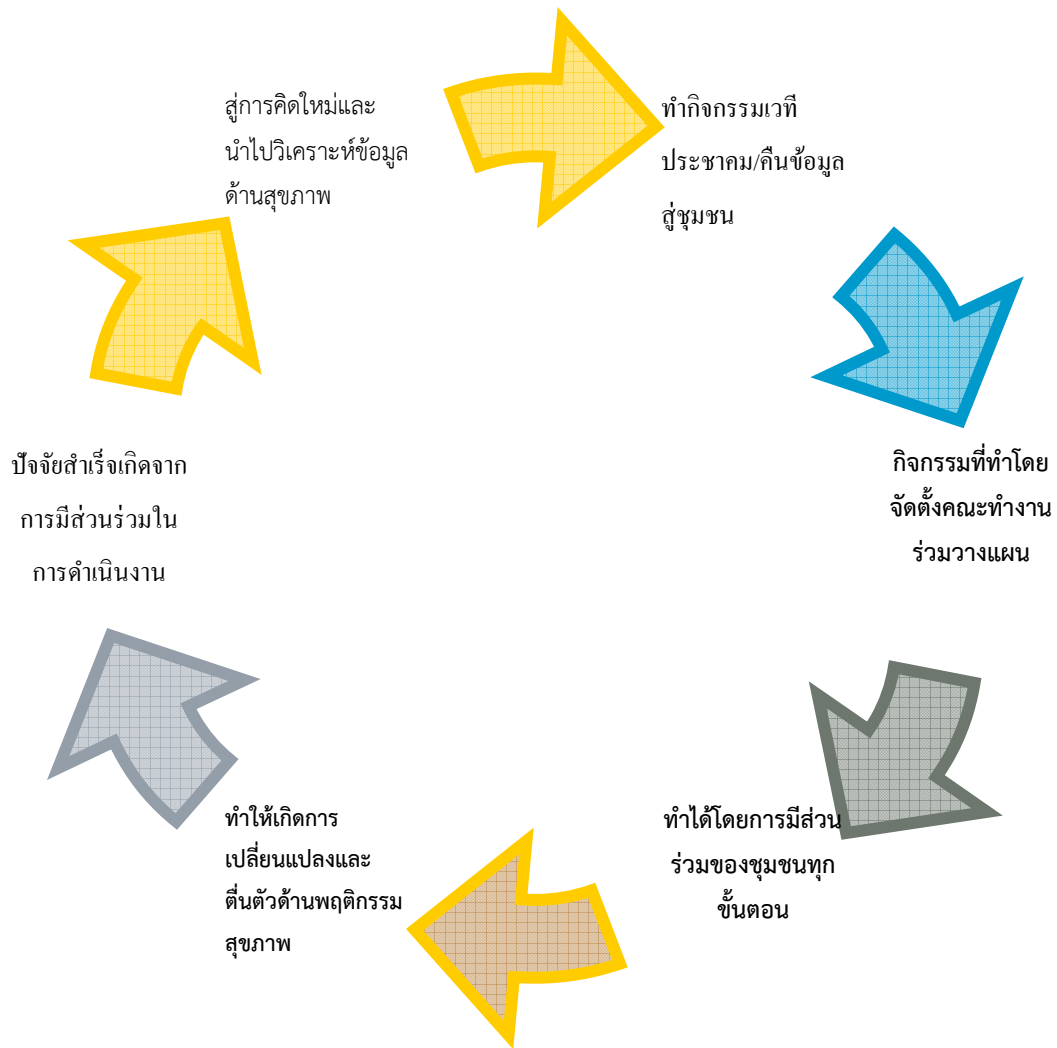

3.4 การปฏิบัติตามแผนงานโครงการ ได้กำหนดแผนปฏิบัติการและการดำเนินงานของโครงการให้เป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้

3.5 การติดตามประเมินผล

- การสังเกตการณ์เข้าร่วมจัดทำเวทีประชาคม
- การร่วมแสดงความคิดเห็นระหว่างการทำเวทีประชาคม
- การประเมินผลจากกิจกรรมของโครงการ

4.ผลการดำเนินงาน /ผลลัพธ์การดำเนินงาน

ผลลัพธ์ความสำเร็จ

- ผลการคัดกรองความดันโลหิตสูง/เบาหวานในพื้นที่ตำบลท่าสาป ได้ 86.74 %
- ประชาชนป่วยเพิ่มขึ้นไม่เกินร้อยละ 5

ปีงบประมาณ	จำนวนผู้ป่วย (ราย)	
	Ht	DM
2552	248	115
2553	261	119
จำนวนผู้ป่วยที่เพิ่มขึ้น	13	4
อัตราการเพิ่มขึ้นร้อยละ	4.98	3.36

- มีการคัดกรองภาวะแทรกซ้อนทางตา ทางไต ทางเท้า ในผู้ป่วยเบาหวาน ร้อยละ 66.67

-มีระบบการเฝ้าระวัง โดยประชาชนมีส่วนร่วมให้ชุมชนเป็นพี่เลี้ยงของตนเองในการจัดการด้านสุขภาพ และเฝ้าระวังโรคเบาหวานจนเกิดเป็นนวัตกรรมและเป็นแบบอย่างที่ดีของชุมชน จนเป็นที่ศึกษารูปแบบของที่อื่น

5.นวัตกรรม

การมีส่วนร่วมของชุมชน (PRA) สร้างพลังชุมชนให้ชุมชนเป็นพี่เลี้ยงของตนเองในการจัดการด้านสุขภาพและเฝ้าระวังโรคเบาหวาน/ความดันโลหิตสูงในพื้นที่ ด้วยตัวของชุมชนเอง เกิดกระบวนการเรียนรู้ร่วมกันของชุมชนในการร่วมคิด ร่วมทำและร่วมลงมือปฏิบัติเกิดการเตรียมการในการนำผลการดำเนินงานไปวางแผนการสร้างเสริมป้องกันโรคเบาหวาน/ความดันโลหิตสูงในชุมชน และสร้างพลังการร่วมแรงร่วมใจขององค์กรต่างๆ ให้ความสำคัญของการดูแลสุขภาพโดยประชาชนเพื่อประชาชนต่อไป

6.โอกาสพัฒนา

- ประชาชนรู้ถึงปัญหาของตนเองและมีส่วนร่วมคิด ร่วมวางแผนและร่วมตัดสินใจในการสร้างเสริมสุขภาพของคนในชุมชนร่วมกัน

- นำไปสู่การรณรงค์ประชาสัมพันธ์ในการตรวจสอบสุขภาพของประชาชนในพื้นที่ และให้ส่งเสริมป้องกัน รวมถึงการให้ความรู้อย่างต่อเนื่องและมีความเหมาะสมกับบริบทของชุมชน

-การส่งเสริมสุขภาพเพื่อการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมควรเกิดจากความสนใจของประชาชน โดยเข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการชุมชน ที่ร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็นร่วมกัน และสามารถนำไปสู่การบรรลุวัตถุประสงค์ที่วางไว้ได้ต่อไป